

REJ MASEK

„Neodhaluje právě způsob, jakým si někdo klade na obličej masky, pravdu o jeho osobě? Není výběr masky tím nejosobnějším činem? A kdo vlastně masku vybírá, když sami býváme při pohledu do zrcadla, překvapeni tím, co jsme si nasadili na tvář? Nevolí za nás masku naše touha, a není tak maska tváří touhy, naším nejskutečnějším obličejem?“

Michal Ajvaz, Lucemburská zahrada

Motiv masek přinášejí na začátku dvacátého století do evropského výtvarného umění v nezvyklé míře malíři James Ensor a José Gutiérrez Solana. Navazují zejména na pozdní dílo Francisca Goyi.

Maska má v kulturních tradicích řadu významů. Chrání svého nositele před zlými mocnostmi, uchovává jeho podobu dlouho po smrti, slouží jako prostředek pro ztotožnění se s předky. V řadě rituálů se za pomoci masky vstupuje do jiné dimenze, kde lze komunikovat s bohy.

V analytické psychologii je persona – původně antická divadelní maska – důležitým pojmem. Je výsečí Já obrácenou k okolí. Jung o ní hovoří jako o kompromisu mezi individuem a společností v tom, „jako co se člověk jeví“. Persona však nesmí být tak pevně přirostlá, aby nebyla odložitelná. Přílišná identifikace s personou je v životě příčinou poruch. V procesu individuace dochází k rozpouštění persony. Výsledkem je persona spojená s bytostným Já, pružná a přizpůsobivá, umožňující živý kontakt a výměnu s okolním světem.

Nasadíme-li si masku, nepřijímáme pouze její vnější podobu, ale i její charakter. V divadle nebo při rituálu se maskovaná postava na chvíli stává tím, koho představuje.

Často hovoříme o tom, že v životě „hrajeme roli“. Jsme rodiči, přáteli, zaměstnanci nějaké instituce... Pro každého a pro každou příležitost máme v jistém smyslu jinou masku. Nicméně pod touto záplavou masek zůstává to, co je sjednocuje. Nositel masky není pouhý manekýn z výlohy. Naopak – aktivně si masku vybírá a dává

jí svébytný život. Výběr masky není náhodný. Nejsme zcela pány toho, jakou masku volíme. A při nejlepší snaze cosi jí zakrýt můžeme o sobě říct více, než bychom chtěli.

Během tří let studia, zvláště jeho sebezkušenostní části, jsme se snažili sejmout některé z našich masek, nebo je alespoň objevit. V jedněch se špatně dýchalo, jiné byly příliš těsné a zabraňovaly nám udělat další krok. Zároveň jsme přicházeli na to, jak s našimi rolemi – maskami žít a hledat pod nimi, co je spojuje. Nezůstat manekýnem. Umět si nasadit masku ne s úmyslem něco skrývat, ale být autentický.

Název výstavy vědomě vypůjčený ze Solanových a Ensorových obrazů si vykládáme ve dvou rovinách. Jako komunita ročníku jsme společenstvím lidí s různými příběhy, rolemi a přístupy k životu. Je zajímavé se zpětně podívat, čím jsme si navzájem během tří let byli. V druhé rovině je každý z nás vířícím – někdy nepřehledným - rejem masek, skrze který se vyjevuje jeho pravé já.

Na výstavě každý z nás představuje artefakt, který byl pro něj z nějakého důvodu zlomovým a umožnil mu v určité oblasti života udělat krok vpřed. Zároveň každý z nás představuje jednu ze svých životních masek, která je mu blízká.

odborná garance výstavy:

PhDr. Yvona Mazešová, PhD., PaedDr. Evžen Perout

realizace:

studenti III. ročníku arteterapie 2014 - 2017